

पश्चिम वाहिनी नार नदीवर वांजूळपाणी व वाघधोंड
गावाजवळ धरण बांधून वांजूळपाणी प्रवाही वळण
योजनेद्वारे उपलब्ध होणारे पाणी बोगदयाद्वारे तापी
खो-यातील गिरणा उपखो-यात वळविण्याच्या
प्रकल्पाच्या सविस्तर सर्वेक्षणाच्या अंदाजपत्रकास
प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन,

जलसंपदा विभाग,

शासन निर्णय क्र.पाऊप्र-२००८/(१७६/०८)/जसंअ,

मंत्रालय,मुंबई- ४०० ०३२,

दिनांक- १६/०१/२००९.

संदर्भ- १) कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ,जळगाव यांचे
पत्र क्र. मु.अ./ता.पा.वि.म./प्रशा-६/३५०९,दिनांक- २९/११/२००८.

प्रस्तावना- श्री.एम.एस.अय्यंगार,यांच्या अध्यक्षतेखाली शासनाने उकाई प्रकल्पाचा अभ्यास करण्यासाठी नियुक्त केलेल्या तांत्रिक समितीने अभ्यास करून सन १९५८ मध्ये सादर केलेल्या अहवालानुसार तापी खो-यात उकाई धरणस्थळापर्यंत ७५ टक्के विश्वासाहतेने उपलब्ध होणाऱ्या ४०० अघफू. पाण्याचे केलेल्या राज्यनिहाय पाणी वाटपानुसार महाराष्ट्र व मध्यप्रदेश राज्यास २६१.४० अघफू.पाणी तापी खो-यात मिळालेले आहे. या अहवालानुसार तापी खो-यात पाण्याचे वाटप हे पाणलोट क्षेत्राच्या आधारे केलेले नाही. सन १९८२ मध्ये झालेल्या आंतरराज्य नियंत्रण मंडळाच्या बैठकीत ठरल्याप्रमाणे महाराष्ट्रास १९१.४० अघफू.व मध्यप्रदेशासाठी ७० अघफू.पाण्याचे वाटप मान्य झाले. तथापि, तापी व गोदावरी तुटीची खोरी असल्यामुळे पश्चिम वाहिनी नद्यांचे पाणी गोदावरी/तापी खो-यात वळविण्याचा अभ्यास करण्यासाठी शासन निर्णय क्र.दमण-१०९७/१६००/(२७३/९७)जसंनि, दिनांक १०/११/२००० अन्वये समन्वय समिती नियुक्त केली. पश्चिम वाहिनी नद्यांचे पाणी गोदावरी व तापी खो-यात जवळपास सारख्याच परिमाणात वळविण्याची शिफारस समन्वय समितीने केलेली आहे. त्यानुसार ओझरखेड व पुणेगाव या नाशिक जिल्ह्यांतील तुटीच्या धरणातील पाण्याची तुट भरून काढण्यासाठी मांजरपाडा येथे धरण बांधून हे पाणी गोदावरी/तापी खो-यात वळविण्याच्या प्रस्तावाचा अभ्यास करण्यांत आला.

मांजरपाडा प्रकल्पाचे पाणी गोदावरी खो-यातील उर्ध्व गोदावरी प्रकल्पाअंतर्गत पुणेगाव धरणात वळविणे शक्य आहे, असे निर्दर्शनास आले तसेच मांजरपाडा प्रकल्पाचे पाणी तापी खो-यात वळविण्याऐवजी ते पाणी गोदावरी खो-यात वळविणे आर्थिक दृष्ट्या व्यवहार्य ठरल्यामुळे शासनाने पत्र क्र.मांजरपाडा-२००६/(३१७/०६)/जसंअ,दि.२४/११/२००६ च्या पत्राने मांजरपाडा वळण योजना उर्ध्व गोदावरी प्रकल्पामध्ये अंतर्भूत करण्यास व सदर वळण योजनेद्वारे ७४५ दलघफू. पाणी गोदावरी खो-यात वळविण्यास मान्यता दिली आहे.

तापी खो-यातील पाण्याची आवश्यकता राज्याच्या वाटयास आलेल्या १९१.४० अघफू.पेक्षा अधिक आहे.कार्यकारी संचालक,तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ,जळगांव यांनी समन्वय समितीच्या अहवालाच्या आधारे पश्चिम वाहिनी नार नदीवर वांजूळपाणी व वाघधोंड गावाजवळ धरण बांधून वांजूळपाणी प्रवाही वळण योजनेद्वारे उपलब्ध होणारे पाणी बोगदयाद्वारे तापी खो-यातील गिरणा उपखो-यात वळविण्याच्या

प्रकल्पाच्या सविस्तर सर्वेक्षण व अन्वेषणाच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता घेण्यासाठीचा प्रस्ताव उपरोक्त संदर्भ क्र.१ येथील पत्रान्वये सादर केला आहे. या वळण योजनेद्वारे उपलब्ध पाण्याचा वापर गिरणा खो-यातील पाण्याची तुट भरून काढणे, चणकापुर उजवा वाढीव कालव्याद्वारे सिंचन निर्मिती करणे, भविष्यकालीन ल.पा.योजनांसाठी पाणी उपलब्धता यासाठी करण्याचे नियोजन आहे.

तापी खो-यातील पाण्याची तुट भरून काढण्यासाठी पश्चिम वाहिनी नार नदीवर वांजूळपाणी प्रवाही वळण योजनेद्वारे उपलब्ध होणारे पाणी बोगदयाद्वारे तापी खो-यातील गिरणा उपखो-यात वळविण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

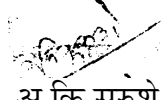
शासन निर्णय:- पश्चिम वाहिनी नार नदीवर वांजुळपाणी व वाघधोंड गावाजवळ धरण बांधून वांजुळपाणी प्रवाही वळण योजनेद्वारे उपलब्ध होणारे सुमारे ७७४ दलघफू.पाणी बोगदयाद्वारे तापी

खो-यातील गिरणा उपखो-यात वळविणे या प्रकल्पाच्या सविस्तर सर्वेक्षण व अन्वेषणाच्या रु.१०१२६०००/- (रु.एक कोटी एक लाख सव्वीस हजार फक्त) किंमतीच्या अंदाजपत्रकास मुख्य अभियंता, जलविज्ञान प्रकल्प, नाशिक यांचेकडून पाणी उपलब्धता प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्याच्या अटीच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यांत येत आहे.

या प्रकल्पावर होणारा खर्च २७०१ मोठे व मध्यम प्रकल्प यावरील (डी) पाटबंधारे व पूरनियंत्रण ००५ सर्वेक्षण व अन्वेषण ००१ संचालन व प्रशासन नियोजन व्यतिरिक्त या लेखाशिर्षाखाली टाकावा. या कामासाठी आर्थिक तरतुद असल्याखेरीज कोणताही खर्च करू नये. हा शासन निर्णय आंतरवित्त सल्लागार व उप सचिव यांनी दिलेल्या सहमतीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यांत येत आहे.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या WWW.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यांत आला असून त्याचा सांकेतांक २००९०११६१३४७४७००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अ.कि.सुरुशे)
शासनाचे उप सचिव.

प्रति,

मा.मंत्री, जलसंपदा(कृषोपाम. वगळून)यांचे खाजगी सचिव.
मा.राज्यमंत्री, जलसंपदा यांचे खाजगी सचिव,
सचिव, (जलसंपदा) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई, यांचे स्वीय सहाय्यक.
सचिव, (लाक्षेवि) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई, यांचे स्वीय सहाय्यक.
सचिव, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई,
कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव,
मुख्य अभियंता, जलविज्ञान प्रकल्प नाशिक,
मुख्य अभियंता तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव,
आंतर वित्त सल्लागार व उप सचिव जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
महालेखापाल १/२ (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र राज्य मुंबई/नागपूर
विभागीय आयुक्त, नाशिक.
अवर सचिव(जसं) जलसंपदा विभाग मंत्रालय, मुंबई,
जिल्हाधिकारी, जळगांव,
अधिक्षक अभियंता, नाशिक पाटबंधारे प्रकल्प मंडळ, धुळे,
कार्यकारी अभियंता, उर्ध्व गोदावरी प्रकल्प विभाग, नाशिक,
जसंअ-कार्यासन संग्रहार्थ.